

Vitéz Ferenc

Montaigne szobájában

(Gyergyai Albert és Réz Ádám emlékének ajánlva)

Nem kell ma várni nagy csodákra:
a toronyszobából messzire látsz.
A csillagokhoz araszoló hangyák
útját is láthatóvá teszi
a bölcs tapasztalás.

A könyvesház falai biztosak,
kívül és belül. S a szépen sorba
rakott könyvek belsejében,
tétovázva a betűk teste közt:
egy hangya hegedül.

Nincsen egyedül az örömben:
életben maradt. – A barbár tüzek
elől megmentett gondolatban most
végig tud tapogatni csöndesen
egy olvasó szentet.

Montaigne szobájában a hangya-
betűkbe fogalmazott türelemben
meglátod te is a rendet. – Az öreg
homlok áll most a zsenge
teremtéssel szemben.

S vak cseberben hagy néha az értelem
– például, ha eszel vagy alszol és
ölelsz..., mikor nem tudsz úrrá
lenni egy távoli vad folyón
vagy a tűnő éveken.

„Kinek jó, ahogy van, s nem lehetne
jobban” – avagy: „*quod sit esse velit,*
nihilque malit” –, mondta Martialis;
és elképzeled magad egy
tajtékzó burokban.

S hurokba teszed a fejed, mikor
csillagszurokban lapoznád vissza
a varázslatot vagy „mesés tejed”
és a mértékre megszabott
finom leheleted.

Semmit sem tehetsz. Te olyan jó vagy.
S a jóságnak most ellensége lett
a nagy mohóság. Fölváltja egymást
lélek és az agy. Türelmes álmod
a tengerbe fagy.

De mégis ott vagy Montaigne széles
és magas szobájában. A könyvek
fölszakítják benned az éles lét
egyvégtében tapasztalását
a könnyek áramában.

Egy pompázó kamrában a hangyával
beszélgetsz. Kikérdezed, hogy ő mit
látott meg a csillagokból – aztán
a soha ki nem nyitott könyvek
mindent elmesélnek.

Ám nem érhetsz a legfölső polcig el.
Meg kell toldani a létrát magaddal.
Hiába vagy kastély: Montaigne
szobájában a semmi néz rád,
szétfoszló anyaggal.

***

Hiányzik még egy könyv – a polc így
billeg. Neked kell megírni. Össze-
foglalni benne szürke vágyat és
a hulló arany csillagokba
néző intelmeinket.

Ki kell bírni a szép halálokat. Félve
magunktól – s féltve az álmokat.
Tudni kell, hogy a befejezetlen
könyveink között egyszer
majd az Isten válogat.

(2020 tavaszán)

